

[Undervisningsministeren]

Vinther sagde, at man ofte fra Folketingets side og vel stærkt inspireret af brugerne ville rette op på urimeligheder og skævheder, som man erfarede undervejs, som systemet fungerede. Det er vel tilfældet, hver gang et flertal i Folketinget gennemfører ændringer i eksisterende lovgivning, at det er ud fra et ønske om at gøre lovgivningen bedre, og det er også tilfældet i dag.

Jeg er selvfølgelig enig med dem, der har sagt, at de forbedringer, der er lagt op til her – i øvrigt inden for en yderst beskedne økonomisk ramme – er til fordel for brugerne.

Jeg skal medvirke til, at der kan ske en hurtig udvalgsbehandling, i den udstrækning ministeriet kan bidrage.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Jørn Pedersen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 136:

Forslag til lov om ændring af lov om undervisning af voksne indvandrere. (Amtsrådernes informationsforpligtelse over for nye familiesammenførte voksne, uddannelses- og erhvervsvejledning, udvidelse af initiativtagerkredsen og undervisning af en begrænset kreds af danske statsborgere).

Af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen).

(Fremsat 15/12 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Peder Sass (S):**

Udgangspunktet for det lovforslag, vi nu be-

handler, er beslutningsforslag nr. B 65 af 18. juni 1992. Heraf fremgår det, at der skal gives flere og mere differentierede tilbud om undervisning i dansk sprog, samfundsforhold og arbejdskendskab til voksne indvandrere.

Det er vigtigt at slå fast, at det fortsat er amterne, der skal være ansvarlige for undervisningens gennemførelse og for udlicitering, men forslaget åbner op for en større fleksibilitet med hensyn til valg af samarbejdspartnere.

I Socialdemokratiet lægger vi fortsat stor vægt på, at også de folkeoplysende forbund udbyder danskundervisning, således at forbindelsen til de folkelige aktiviteter sikres. Der bør være en lokal forankring, så der ikke alene sker en indlæring i dansk sprog, men der også sker en kulturel integration i selve lokalsamfundet.

Vi forventer, at udbyderkredsen fortrinsvis vil bestå af de hidtidige overenskomsthavere, der har kvalificerede lærere med stor undervisningserfaring og kan sikre kvaliteten i undervisningen. Vi forventer også, at der sikres en koordinering med de øvrige uddannelsesinstitutioners undervisningstilbud.

For en mindre gruppe af familiesammenførte indvandrere, som ikke tidligere har benyttet sig af undervisningstilbudene, f.eks. af kulturelle årsager, og derfor har befundet sig i en vis isolation, der har gjort det svært for dem at fungere i det danske samfund, lægger lovforslaget op til en klar styrkelse af amtsrådenes forpligtelser med henblik på aktivt at tilskynde til deltagelse i undervisningen.

I mange amter har der været gennemført forsøg med uddannelse og erhvervsvejledning. Alle forsøg bekræfter vigtigheden af, at der meget tidligt i undervisningsperioden gives en grundig vejledning i de fremtidige uddannelsesmuligheder og beskæftigelsesmuligheder. At dette vigtige tilbud nu bliver en pligt for amterne, hilser vi med tilfredshed.

Endelig må jeg konstatere, at der gennem en årrække er set en tendens til, at ventelisterne er blevet længere og længere. Det finder vi uacceptabelt. Dog må jeg så dertil sige, at man dog i nogle amter har kunnet se her på det seneste, at der er sket en forbedring, og derfor hilser vi med tilfredshed, at undervisningsministeren i samarbejde med amtsrådene efterfølgende vil gå i gang med at udarbejde regler, som kan nedbringe disse ventelister.

[Peder Sass]

Socialdemokratiet kan anbefale lovforslaget.

Eva Møller (KF):

Det foreliggende lovforslag, som er en ændring af lov om undervisning af voksne indvandrere, har ifølge underteksten til overskriften fire formål: at der skal lægges en informationsforpligtelse på amterne, at der skal gives uddannelses- og erhvervsvejledning i forbindelse med denne undervisning af de voksne indvandrere, at initiativtagerkredsen skal udvides, og endelig at der skal være mulighed for undervisning af en begrænset kreds af danske statsborgere under denne lov.

De tre af de fire formål har Det Konservative Folkeparti ingen problemer med at tilslutte sig. Om en række af dem kan vi endda sige, at de er helt i overensstemmelse med de ting, vi har ønsket os igennem mange år, så det er klart, at dem vil vi være tiltalt af.

Det fjerde formål er vi ikke så begejstret for, men det vil jeg vende tilbage til senere i min ordførertale. Heraf følger også, at jeg ikke umiddelbart kan sige noget om, hvordan Det Konservative Folkeparti vil stille sig til hele lovforslaget, men vi vil naturligvis gå ind i en åben, fordomsfri og for vores skyld da også gerne hurtig og saglig udvalgsbehandling.

Lovforslaget tager sit udgangspunkt i en folketingsbeslutning, som vi også har stemt for, og derfor er det klart, at vi er positive over for dele af det. Vi har hele tiden krævet og ment, at hvis man som indvandrer skal integreres i det danske samfund, er det en nødvendighed, at man lærer dansk, for at man skal kunne begå sig i det samfund, man bliver en del af.

Vi bakker også op om den tanke, at det skal være et krav for at kunne få sociale ydelser, for at kunne stå til rådighed for arbejdsmarkedet m.v., at man behersker det danske sprog, og derfor er vi også bag den del af lovforslaget. Og når vi stiller disse krav, er det også klart, at vi skal følge dem op med, at der pålægges amtsrådene en forpligtelse til at informere de voksne indvandrere om, at der findes mulighed for at få danskundervisning, så de altså kan blive integreret i det danske samfund.

En integration i det danske samfund indebærer mange ting, men vel bl.a., at man generelt set er i stand til at forsørge sig selv og dermed også at kunne have et job på arbejdsmar-

kedet, og hertil kræves danskkundskab, men også en viden om, hvilke uddannelser og erhverv der findes i Danmark; derfor kan vi også bakke op om den del af lovforslaget, der handler om, at der skal gives uddannelses- og erhvervsvejledning i forbindelse med undervisningen.

Der er nogle ganske få danske statsborgere, som kan komme ind under denne lov, dels kan de i visse særlige tilfælde få danskundervisning ganske gratis, og i andre tilfælde tilbyder man, at de kan få lov til – det gælder også nogle indvandrere – at komme ind under loven og modtage undervisning, men de skal betale for den.

Der ligger så også i lovforslaget en mulighed for, at undervisningen kan drives som indtægtsdækket virksomhed. Heller ikke på dette område har vi nogen problemer. I det hele taget må det vel siges, at egenbetaling, indtægtsdækket virksomhed osv. er helt i overensstemmelse med Det Konservative Folkepartis grundholdning.

Heraf følger også, at det, vi har bekymringer med, er, at man ikke vil lade det være de private initiativtagere, som først og fremmest skal tilbyde sprogundervisningen. Det er en konservativ grundtanke, at vi skal lade mest muligt i dette samfund foretage ved privat initiativ.

Som loven er i øjeblikket, er der mulighed for, at amtsrådene opfylder deres forpligtelse ved at lade private initiativtagere give denne undervisning, og i særlige tilfælde kan amtsrådet få lov til at træde ind. Vi synes, det er en god og en rigtig måde at organisere det på, men vi har ikke udelukket amtsrådene fra selv at gå ind og organisere det. Vi er derfor imod ministerens formulering, hvor man ligesom siger, at amtsrådene skal gøre det, men de andre må da også gerne have lov til at være der.

Vi sætter mere pris på den nuværende formulering, også ud fra en betragtning om, at integration i det danske samfund er mere end blot at modtage undervisning i dansk sprog og modtage uddannelses- og erhvervsvejledning; det er også et spørgsmål om at komme ind i nogle cirkler med nogle almindelige danskere – hvis sådan nogle ellers findes – og i de aktiviteter, som vi alle sammen bedriver i vores fritid. Derfor finder vi det rigtigst, at det er de private initiativtagere, dvs. fortrinsvis oplysningsforbundene, som fortsat bedriver denne

[Eva Møller]

undervisning, og det vil vi også arbejde for i udvalgsarbejdet.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Da mit partis ordfører, hr. Anders Mølgaard, ikke kan være til stede, skal jeg på Venstres vegne fremføre følgende: Lovforslaget er en opfølgning af det forlig, som også Venstre deltog i i sommeren 1992, om bedre integration af indvandrere. Vi har i Venstre den grundholdning, som også er anført i ministerens fremsættelsestale, at danskundskaber er af helt afgørende betydning for indvandreres integration.

Det er helt velgørende at se i ministerens fremsættelsestale, at undervisningen skal være obligatorisk for nye familiesammenførte voksne, for at offentlige overførselsindkomster kan udbetales, altså at der bliver en sammenhæng mellem deltagelse i danskundervisning og udbetaling af offentlige ydelser. Det er præcis, hvad Venstre i årevis har anført, fordi vi har den grundholdning, at ret og pligt hører sammen.

Jeg synes, det er utrolig vigtigt, at et stort flertal i Folketinget nu erkender, at sådan bør tingene høre sammen, men jeg vil gerne spørge ministeren, hvordan det her skal kontrolleres. Jeg har fra mange Venstrefolk, der underviser i og ernærer sig af denne sektor, hørt jammer og klager over, at det nogle steder er meget svært at få udlændingene til at møde op. Jeg mener, det er at gøre udlændinge en bjørnetjeneste, hvis vi ikke virkelig kontrollerer og stiller krav om, at de kommer. Vi kan ikke blive ved med at lide af denne berøringsangst over for udlændinge; at vi ikke tør stille krav, det er også at gøre dem ufri.

Der er et lille antal danske statsborgere, der nu også kommer ind under loven; det har vi ingen indvendinger imod.

Men så til bestemmelsen – og navnlig bemærkningerne – i lovforslaget om udbyderkredsen af undervisere, som også tidligere ordførere har berørt. Principielt kan et liberalt parti naturligvis ikke have noget imod, at man ønsker at udvide udbyderkredsen for sprogundervisning, men vi er bestemt ikke begejstrede – vi er faktisk imod – hvis det betyder, at det offentlige skal sætte sig på undervisningen.

Det offentlige har nogle økonomiske muligheder, som oplysningsforbundene ikke har, og

vi finder faktisk, det er et tilbageskridt for integrationsbestræbelserne, hvis det i højere grad bliver det offentlige, der skal forestå indvandrersundervisningen.

Vi finder, at folkeoplysningen, hvor de forskellige forbund arbejder i sund konkurrence med hinanden, er det bedste, vi kan tilbyde, når det drejer sig om integration. Oplysningsforbundene har en bred folkelig baggrund, som offentlige uddannelsescentre og arbejdsmarkedsuddannelsescentre overhovedet ikke kan hamle op med. Folkeoplysningen kan – hvad enten den nu bygger på socialistisk eller liberalt idégrundlag – tilbyde noget, der er grundlæggende nødvendigt for integrationen. Det er netop det folkelige islæt, de utrolig mange forskellige aktiviteter, som folkeoplysningsforbundene kan tilbyde ud over sprogundervisningen, der ikke blot er med til at fremme integrationen, men også er med til at fremme danskeres forståelse og mulighed for samvær med udlændinge. Det er jo ikke meningen, at udlændinge skal lukkes inde i et snævert fagligt forløb, men at de også skal lære noget om det danske og lære danskere at kende på områder, hvor man netop som i folkeoplysningsforbundene kommer sammen om fælles interesser. Vi frygter ærlig talt, at udlændinge får en alt for snæver oplevelse af danskere og det danske på amtskommunale centre eller centre, hvor det snævert faglige er det bærende.

De her fremførte synspunkter vil vi lægge meget vægt på bliver hørt, og det vil vi arbejde for i udvalget. Vi tror faktisk også, at de her fremførte synspunkter er i meget god tråd med ministerens egne grundholdninger til folkeoplysning.

Med disse bemærkninger lover vi en positiv og konstruktiv udvalgsbehandling.

Ebba Strange (SF):

SF har en række spørgsmål til dette lovforslag, og jeg kan i dag konkludere – nu starter jeg med at konkludere – ikke sige, hvordan vi vil stemme til sidst.

Jeg skal komme med nogle af vores problematiserende bemærkninger her ved førstebehandling. Jeg vil egentlig godt starte med det, som de to foregående ordførere har taget fat på, nemlig udbyderkredsen. Jeg synes, det er en god idé, hvis VUC-centrene også udby-

[Ebba Strange]

der undervisning på dette her område. Jeg sætter nemlig et meget stort spørgsmålstegn ved, i hvor høj grad de store oplysningsforbund tiltrækker vores udlændinge til andet end dansk-undervisning, og om ikke det, at det er så kæmpestort et marked, hvor folk slås og konkurrerer indbyrdes allerede i dag, bevirker, at de store oplysningsforbund nok giver danskundervisning, men at udlændingene såmænd ikke får nogen gavn af al den anden folkelighed, som ministeren også siger er det gode ved de folkelige oplysningsforbund. Til gengæld kommer oplysningsforbundene til at tjene en hel del penge på den her undervisning, og så kan de bruge dem i deres øvrige virksomhed.

Jeg siger det ikke, fordi jeg vil have oplysningsforbundene ud, men fordi jeg synes, hele området trænger til en kulegravning med hensyn til udbyderkreds og kvalitet og med hensyn til placeringen af uddannelsesstederne. Jeg har snakket med mødre, f.eks. i Københavns Amt, der føler sig meget forpligtet til at gå til danskundervisning og sådan set også gerne vil, men ikke kan komme det inden for en radius af 10-15 km; og når man ikke har bil – det har man jo ikke, når man er indvandrer – og har små børn, så er det altså forfærdelig svært.

Jeg er ked af, at der ikke foreligger en ordentlig evaluering af det hidtidige forløb som baggrund for dette lovforslag. Jeg er også ked af, at der ikke er nogen høringssvar, at der ikke er nogen, der har udtalt sig om, hvad der har været godt, og hvad der har været skidt ved lov nr. 355, hvad det er nødvendigt at ændre, og hvad vi godt kan lade være.

Der er selvfølgelig positive ting i forslaget. Det er vigtigt, at der bliver tilknyttet uddannelses- og erhvervsvejledning. Jeg glæder mig meget, til forsøgsperioden på de 3-4 år er overstået, sådan at der også kan blive mere generel mulighed for at udbyde kurser for mødre med småbørn også i andet end dansk og erhvervs- og uddannelsesvejledning, nemlig også noget med en introduktion til det danske samfund, som de jo ikke får andre steder, når de ikke er flygtninge, men indvandrere.

Så er der hele spørgsmålet om pligt. Jeg har jo hele tiden sagt: Jamen det vigtigste er altså, at amterne påtager sig deres pligt, sådan at der er relevante uddannelsesstilbud til alle dem, som er omfattet af dette lovforslag. Jeg synes også, at alle, der har tænkt sig at leve i Dan-

mark i flere år, skal lære dansk, jeg synes, det er vigtigt, for det er en forudsætning for at kunne begå sig i det danske samfund, men jeg synes ikke om det dér med pligt til at modtage undervisning, og at man ellers ikke kan få offentlig forsørgelse.

Den stramning i udlændingeloven, som dette Folketing har vedtaget, siger jo, at man overhovedet ikke kan opnå familiesammenføring, hvis man ikke dokumenterer forsørgelsesforpligtelse. Jeg kender adskillige eksempler på ægtefæller, der nu er kommet til Danmark på betingelse af, at deres mænd forsørger dem; det har været forudsætningen for, at de kunne komme, og de kan end ikke få tilskud til at deltage i undervisning, for det må jo ligge inden for forsørgelsespligten, siger man. Hvis de skal have pligt til at gå til undervisning, så synes jeg i hvert fald, man skulle give dem en mulighed for at betale det gebyr, som det koster at deltage i uddannelserne i de folkelige oplysningsforbund.

Der er også et forslag om, at deltagerne selv skal betale for deres undervisningsmaterialer. Det synes jeg er en dårlig idé. Jeg ved godt, at amterne kan fritage dem for det, men jeg synes, det er en dårlig idé, at vi skriver det, for det vil være familier, for hvem økonomien kører stramt; det vil den gøre, så længe man altså er afhængig af indkomsten hos den ene, man er blevet familiesammenført med.

Det er fint, at det også skal kunne omfatte danske statsborgere.

Men så begriber jeg ikke, hvorfor ministeren nu pludselig skal have en beføjelse til at videregive registeroplysninger. Det er efter min opfattelse vel reguleret i registerloven, at det kan gøres inden for offentlige institutioner, hvis det er strengt nødvendigt for den modtagende institutions virksomhed, og ellers kan det ikke gøres.

Som man kan høre, så kender vi ikke rigtig vores endelige stilling til lovforslaget. Vi vil stille en række spørgsmål om det, jeg nu har problematiseret her, og så håber jeg ærlig talt, at vi – da det nu ikke er sket før lovforslagets fremsættelse – mellem første og anden behandling får en række henvendelser fra folk, som har erfaringer på dette her område.

(Kort bemærkning).

Peder Sass (S):

Fru Ebba Strange gjorde bemærkninger om,

[Peder Sass]

at de store oplysningsforbund slås med hinanden om at få kunder i butikken, sådan at de kan bruge dette overskud til at finansiere den øvrige del af deres virksomhed. Jeg kunne egentlig godt tænke mig at få belæg for, at det holder. De informationer, som jeg er i besiddelse af, går ud på, at der er et fornuftigt samspil mellem amtskommunen, som udbyder denne undervisning i licitation, hvor der tages skyldigt hensyn til placeringen og til, hvordan undervisningen tilrettelægges. Deraf kan jeg altså ikke se, at der er tale om, at man slås med hinanden. Der er tale om, at man i samarbejde med amterne fordeler undervisningsforpligtigheden mellem initiativtagerne.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Måske er det forskelligt fra amt til amt, jeg ved det ikke. Jeg ved bare, at man hører så mange ting på dette her område. Jeg kan ikke dokumentere det. Jeg sagde bare, at jeg har hørt det, og jeg vil ikke engang afsløre, hvad det er for et amt, jeg har hørt det fra. Det er ikke mit eget, kan jeg så hilse og sige, men et helt andet et. Det kan da godt være, at det er tilfældet i det amt, som jeg har hørt det fra, og at det ikke er tilfældet i andre amter.

Men at der er stor konkurrence på området, det ved jeg i hvert fald også fra mit eget amt, og at det ikke er sikkert, at det altid giver den bedste udnyttelse af amtets midler, det ved jeg også fra mit eget amt.

Jan Kjøpke Christensen (FP):

Dette lovforslag har jo som bekendt til formål at give en bedre integration af udlændinge i Danmark. Det er ikke en statslig opgave at sikre udlændingenes integration. Hvis udlændinge ønsker at opholde sig i Danmark, må det principielt være deres egen opgave at sørge for at tilpasse sig efter de normer og regler, som er nødvendige for at leve her i landet. Det gælder også erhvervsloven af danskundskaber.

Når forslaget i formålsbeskrivelsen også nævner, at forslaget stilles med henblik på en bedre retsstilling og dermed retssikkerhed for udlændinge, er det i strid med al god retsopfattelse. Man gennemfører ikke forbedret retssikkerhed for enkelte grupper ved gennemførelse af særlovgivning for disse grupper. Selv om danskundskaber må antages at være en meget

vigtig del – om ikke altafgørende – af indvandrernes muligheder for integration, er det dog efter Fremskridtspartiets opfattelse stadig ikke begrundelse for en offentlig finansiering af indlæringen.

Hvis man, som forslaget nævner, vælger at gøre modtagelsen af offentlige overførselsindkomster afhængig af deltagelse i danskundervisning, er det i modstrid med at gøre deltagelsen til et obligatorisk krav for alle nye familie-sammenførte voksne.

For det første er det klart, at det må være op til den enkelte, om han eller hun ønsker at modtage offentlige overførselsindkomster; hvis ikke, bør man heller ikke tvinges til at lære dansk.

For det andet mangler der en væsentlig del i netop dette punkt af forslaget: Hvorfor stiller man ikke som generelt krav, at alle, der ønsker at modtage offentlige overførselsindkomster, behersker det danske sprog? At begrænse kravet til den relativt lille gruppe af nye familie-sammenførte voksne minder for meget om valgflæsk fra regeringen for at opfange befolkningens utilfredshed med den voksende gruppe udlændinge her i landet. Det er efter vor opfattelse tomt og utroværdigt.

Det er ligeledes vores opfattelse, at det ikke er nødvendigt at indføre uddannelses- og erhvervsvejledning på sprogskolerne.

Fremskridtspartiet er også modstander af, at udbyderkredsen udvides, som nogle har været inde på, til også at omfatte amtskommunerne. Som forslagets bemærkninger gør opmærksom på, kan de nuværende udbydere ikke klandres for det udførte arbejde. Det er meget stærkt understreget i forslaget. Derfor forstår vi ikke, at der nu skal udbydes yderligere i offentlig regi. Det er ikke efter vor opfattelse nødvendigt med denne her offentlige indsats på området.

At medtage isolerede danske grupper som f.eks. grønlændere minder for meget om, hvad man måske kunne kalde dansk apartheid, hvorfor vi også er imod denne del af lovforslaget.

Alt i alt må vi nok sige, at dette her lovforslag ikke er noget, som bekommer os vel, og vi må afvise det. Det er, som det også er nævnt, et udtryk for forlignet i 1992 om integration af indvandrere, og dér var Fremskridtspartiet som bekendt heller ikke med.

Dorit Myltoft (RV):

Jeg tror, at alle har været i en situation, hvor man uden at vide det har overtrådt en uskrevne regel, og det har følt temmelig pinligt bagefter. Risikoen for at komme i sådanne situationer er selvfølgelig langt, langt større, når man kommer fra en anden kultur.

Sproget er en af vore vigtigste kulturbærere, det er bærer af normer, ritualer, traditioner, og kun gennem sproget får vi kendskab til de uskrevne regler, hvis vi ikke er barnefødt med dem. Der skal selvfølgelig meget mere til, for at en integration kan siges at være vellykket, men sproget er et vigtigt led. Derfor er undervisning i dansk sprog og dermed i dansk kultur et utrolig vigtigt element i en bedre integration af de udlændinge, der af forskellige årsager vælger at ville indgå i det danske samfund.

Det er glædeligt, at der med lovforslaget også er tænkt på en særlig gruppe af danske statsborgere, nemlig de herboende grønlandere.

Udvidelsen af udbyderkredsen ser jeg som en måde, hvorpå amterne mere fleksibelt kan leve op til den særlige informationsforpligtelse, som lovforslaget pålægger amtskommunerne. Vigtige sidegevinster er så forhåbentlig erfaringer med mulige løsninger af problemerne i belastede boligområder. Det aspekt er vigtigt at fastholde amtskommunerne og udbyderkredsen på, når danskundervisningen planlægges og tilrettelægges.

Det Radikale Venstre kan anbefale lovforslaget.

Merethe Due Jensen (KRF):

En god integration i et fremmed land er for en stor del afhængig af, at man får en mulighed for at lære sproget. Så det må være helt naturligt, at de indvandrere, der ønsker at etablere sig i landet, også får en mulighed for det, men også gør sig visse anstrengelser for at opnå et dansk ordforråd.

Som ministeren i sin fremsættelsestale fremhæver, er det af helt afgørende betydning for en indvandrers eller udlændings integration, at man lærer det danske sprog, og jeg finder det så også rimeligt, at undervisningen skal være obligatorisk for nye familiesammenførte voksne, og at man kun kan opnå offentlige overførselsindkomster, hvis man deltager i et undervisningsprogram for at lære dansk. Jeg er glad for, at en særlig gruppe herboende grønlandere også får en chance.

Med det personlige kendskab, jeg har til indvandrere, ser jeg ikke det obligatoriske krav som noget problem. Jeg er også glad for, at der skal gives et differentieret tilbud i dansk sprog, samfundsforhold og arbejdskendskab, så alle tilgodeses efter evne.

Jeg finder det ganske godt, at det af lovforslaget fremgår, at et amtsråd eller en kommune kan indgå aftaler med private skoler eller en anden privat initiativtager om at påtage sig danskundervisning af indvandrergrupper. Det er helt på linje med ideen om, at kommunerne og amterne kan udlicitere opgaver i privat regi. Det er noget, som vi i Kristeligt Folkeparti gerne ser fremmet på en lang række andre områder.

Det fremgår ligeledes af forslaget, at man kan indføre den regel, at undervisningsmaterialet skal betales af deltagerne selv. Det synes jeg kan være en god idé, idet undervisningsmaterialet får en højere værdi for deltagerne, når de selv har betalt materialet.

Vi har den opfattelse i Kristeligt Folkeparti, at skal der være en mening med at opholde sig i Danmark i længere tid, så bør man også kunne tale vores sprog om ikke fejlfrit så dog nogenlunde forståeligt. Vi kan helhjertet tilslutte os lovforslaget.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg takker for den tilslutning, der har været fra et flertal af ordførerne her i dag.

Jeg finder, at lovforslaget på en række områder lægger op til en forbedring af de muligheder, som vi stiller til rådighed, når det gælder dette område inden for det danske samfund.

Jeg skal sige tak til ordførerne for Det Konservative Folkeparti, Venstre og Socialistisk Folkeparti, som tilkendegav en positiv holdning til dele af lovforslaget, men var skeptiske eller afventende, og at det afhang af den videre udvalgsbehandling, om man ville give en endelig tilslutning til forslaget.

Jeg vil sige allerede nu, at i den udstrækning, hvor vi fra ministeriets side kan bidrage til bedre information og afklaring af problemstillinger, er vi selvfølgelig rede til det, så vi – som fru Eva Møller sagde – kan sikre en hurtig udvalgsbehandling.

Jeg forstod også på fru Eva Møller, at Det Konservative Folkeparti var indstillet på en åben og fordomsfri drøftelse af lovforslaget.

[Undervisningsministeren]

Der er et udestående spørgsmål, hvor fru Eva Møller i særlig grad havde det forbehold – eller ikke i særlig grad, for det var måske i virkeligheden det eneste – nemlig at der her åbnes mulighed for, at en bredere kreds af udbydere kan være med. Det er rigtigt, at det lægger lovforslaget op til.

Den samme betænkelighed havde fru Birthe Rønn Hornbech modsat fru Ebba Strange, så vi må se, hvordan vi kan få enderne til at nå sammen undervejs i udvalgsarbejdet; det må tiden vise.

Jeg minder om, at når det synspunkt og dermed også den del af forslaget rummes i det samlede lovforslag, så skyldes det bl.a. det beslutningsforslag, det blev pålagt den siddende regering at føre ud i livet, nemlig at der skal lægges op til at give mulighed for at udvide udbyderkredsen.

Det er min opfattelse, og den deles – forstår jeg – af dem, der umiddelbart er skeptiske, at folkeoplysningen har en vigtig rolle at spille i denne sammenhæng. Og vi kan da også konstatere, at specielt nogle af oplysningsforbundene på udmærket vis har drevet sprogskoler. Jeg ser derfor ingen anledning til, at amtskommunerne, som jo har ansvaret for denne undervisning, pludselig skulle tage undervisningen væk fra de steder, hvor den fungerer godt.

Til gengæld må man også erkende – og det er vel nok derfor, spørgsmålet er rejst på et tidligere tidspunkt – at der er områder i landet, hvor den pågældende undervisning ikke foregår tilfredsstillende, og hvor der ikke er de reelle og gode tilbud, der bør være til denne gruppe medborgere. Her synes jeg, det er oplagt, at de, der har ansvaret for at tilrettelægge den undervisning, nemlig amtskommunerne, skal have mulighed for at inddrage andre end dem, der måske mest udpræget har taget den opgave på sig.

Jeg tror som sagt, at der vil vise sig at være gode muligheder for, at de, der hidtil har været initiativtagere og har gjort arbejdet godt, vil kunne fortsætte. Men hvis det ikke er lykkedes tilstrækkeligt og tilfredsstillende, kan der komme nye udbydere ind i billedet.

Fru Birthe Rønn Hornbech spurgte, hvordan kontrollen skal foregå med, om den pågældende elev har de nødvendige sprogforudsætninger for at kunne oppebære en offentlig ydelse, hvis det bliver aktuelt. Det afgøres jo

ikke i uddannelsessystemet, og i øvrigt er undervisningen et tilbud, det bygger på frivillighed. Men hvis man skal oppebære en offentlig ydelse, forudsættes det, at man har deltaget i danskundervisningen og erhvervet et sådant kendskab til det danske sprog, at man kan begå sig i det danske samfund; jeg tror, det var sådan, fru Ebba Strange også udtrykte det.

Fru Ebba Strange var måske lidt i tvivl om, hvorvidt der var foregået et grundigt forarbejde, en direkte evaluering af lov nr. 355. Dertil må jeg svare, at det er der faktisk; men det ligger tilbage i 1991, hvor arbejdet blev sat i gang. Det er ikke et forskningsbaseret evalueringsarbejde, men der er faktisk en rapport, som jeg skal sørge for at tilstille fru Ebba Strange, og som bl.a. lægger op til nogle af de forslag, som er indeholdt i lovforslaget. Jeg mener faktisk, at man har bestræbt sig på at inddrage de erfaringer, som er gjort indtil i dag, og vi skal jo ikke være blinde for, at vi stadig er nybegyndere på området her i landet. Det er jo først i de senere år, vi for alvor har taget denne opgave op ud fra de synspunkter, som mange ordførere på så udmærket måde har gjort rede for.

Jeg vil takke for tilslutningen og endnu en gang sige, at hvor der er behov for at få afklaret nogle spørgsmål, er vi selvfølgelig parat til det i ministeriet.

(Kort bemærkning).

Eva Møller (KF):

Først en enkelt ting, som ikke er grunden til, at jeg bad om ordet. Jeg forstod, at der var en rapport, som ministeren ville tilstille fru Ebba Strange, og jeg vil høre, om vi andre også kan komme med på listen. Det ville være dejligt.

Nu er jeg lidt bekymret på baggrund af en oplevelse i går, men så vidt jeg husker – og jeg har da også delvis kunnet få det bekræftet ved at slå op i Folketingets Årbog – taltes der i beslutningsforslaget ikke om, at der skulle være flere udbydere. Beslutningsforslaget siger, at der skulle være flere og mere differentierede tilbud om undervisning i dansk sprog, samfundsforhold og arbejdskendskab, og det kan vi vel udmærket opfylde, selv om vi ikke ændrer på udbyderkredsen, men kun ændrer de tilbud, som den nuværende udbyderkreds giver. Det er i hvert fald min baggrund for at sige, at jeg ikke umiddelbart ønsker at ændre på udbyderkredsen, og jeg mener ikke, jeg er i modstrid med beslutningsforslaget.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg skal naturligvis gerne tilstille fru Eva Møller og hele udvalget den pågældende rapport.

Så vil jeg sige til fru Eva Møller, at når det gælder beslutningsforslaget, står der i bemærkningerne, at der skal åbnes mulighed for større fleksibilitet ved valget af samarbejdspartnere. Det er den direkte formulering, og den må forstås sådan, at der skal være mulighed for at udbyde til en større kreds.

Men det er altså op til den enkelte amtskommune at tage beslutning om, på hvilken måde man vil gøre det, idet det er amtskommunen, der har pligt til at tilbyde en undervisning af tilstrækkelig kvalitet, som det også er præcist understreget i lovforslaget. Undervisningen skal bl.a. give den nødvendige vejledning om, at der i givet fald senere stilles krav om, at hvis man skal modtage en offentlig ydelse, skal man have haft mulighed for at erhverve sig sprogkundskaber i et sådant omfang, at man kan begå sig i det danske samfund.

Jeg vil som sagt sørge for, at udvalget kan få det materiale, der er til rådighed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Jørn Pedersen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Den fg. formand (Jørn Pedersen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Fra medlem af Folketinget *Peter Duetoft* (CD), der har orlov, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 24. januar 1994 atter kan give møde i Tinget.

Stedfortræderens, *Bodil Melgaard Haakonssens*, hverv som midlertidigt medlem af Folketinget ophører herefter fra nævnte dato at regne.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Miljø- og Planlægningsudvalget (19/1 94):

Udtræder: Ernst B. Schmidt (FP)

Ny stedf.: Niels Højland (FP)

Skatteudvalget (19/1 94):

Udtræder: Pernille Sams (KF)

Ny stedf.: Pia Christmas-Møller (KF)

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 25. januar 1994 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Med hensyn til de øvrige møder i den kommende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 17.19
